

Kärt Summatavet avab sümbolite abil tee soome-ugri hingemaastikele ja loomingu algallikate juurde

Ehtekunstnik ja õppejõud Kärt Summatavet (54) räägib oma kunstnikuks saamise loo, samuti sellest, miks on oluline tunda huvi esivanemate traditsioonide ja kommete vastu.

Kärt Summatavet, millised on inimese valikud, kui ta sünnib ja kasvab perekonnas, kus kõik on kunstnikud? Kas Teil oli üldse mõeldav mõni muu valik peale kunsti, võimalus minna õppima midagi muud?

Jah, absoluutselt! Kui ma lasteaias käisin, siis ma tahtsin saada üldse trollijuhiks. Väiksenäna oli huvitav jälgida, kuidas naised trollirooli keerasid. Isegi lasteaias lõpetamise järel kirjutasid lasteaiakasvatavad mulle kaardi, et Kärt soovib suureks saades hakata trollijuhiks. Kodus olles jälgisin sageli, mida minu vanemad teevad. Isa, kes on sisustusarhitekt, istus ja joonestas laua taga mitmesuguseid projekte, ning ema, kes on nahakunstnik, voolis, liimis ja tegi nahatööd. Lisaks käisid meil külas mitmed muusikud ja kunstnikud. Kuulasin tarkade inimeste juttu, ja kõike oli väga põnev jälgida.

Millisest hetkest võis märgata, et Teis on kunstniku potentsiaali?

Alguses ma arvasin, et mul ei ole mingit kunstiannet. Kooli kunstitunnis meid ei õpetatud kunsti tegema. Me pidime lihtsalt omal soovil mingisuguseid teemasid kujutlema ja kujutluspilte joonistama. Minu arust need nägid toona nii lapsikud ja imelikud välja, kuid ma sain nende joonistuste eest kogu aeg viisi. Ma ei oska öelda, kas ma siis tegin kunsti või mitte, sest vanemad ei pannud mind kunstikooli ega ka muusikat õppima. Nad leidsid, et kui minus on talenti, siis peab see ise kasvama. Isa ütles mulle, kui ma olin teismeline, et nad ei pannud mind sellepärast kunstikooli, et ma oleksin seal õppinud endale mingisuguse maneeeri selgeks. Tema arvates oleksin siis teinud väga häid ja ilusaid pilte, aga ma poleks saanud oma talenti kujundada.

Kui kunstikool ei olnud toona teemaks, siis millised olid enesearendamise viisid ja tegevused, mis Teid köitsid?

Mulle kohe väga meeldis ajalugu. Kui ma olin keskkoolis, siis veetsin suvevaheajad arheoloogilistel väljakaevamistel Hiiumaal Kõpu poolsaarel ja Tallinna lähedal Rebalas. See oli põnev kogemus. Selle järel teadsin kindlasti, et hakkan õppima ajalugu ning spetsialiseerun arheoloogiks. Selleks hetkeks oli isa veendunud, et minust kunstnikku ei saa, kuna ma ei tahtnud kunstnikuks

saada ja mul ei paistnud ka erilist annet olevat. Sellegipoolest soovitas ta mul minna ERKI (Eesti Riikliku Kunstiinstituudi) ettevalmistuskursustele, kuna kunstioskus on läbi sajandite olnud üks kultuuri osa. Isegi, kui ma ei lähe kunsti õppima, siis ma lihtsalt oskan joonistada. Nii ma siis proovisin ettevalmistamiskursustele saada.

ERKIsse sisseastumiseks kestsid ettevalmistuskursused kolm aastat, õpiti nii baasjoonistusoskusi, inimese portreteerimist kui ka figuuri. Ma liitusin kursustega alles teisel aastal, kuna teadsin, et minust ei saa nagunii kunstnikku. Ettevalmistuskursustele sisse saamine tähendas aga seda, et sinna tuli esitada oma joonistusi ja maale, aga mul polnud mitte ühtegi. Nii pani isa ühel augustikuu päeval üles natüürmordi ning palus mul vaadata, kuidas tema joonistab, pliiatsit teritab ja siis ta tegi mulle papist sellise aknakese, millega saab kadreerida vaadeldavat eset nagu see sealt paistab. Isa selgitas, et see, kuidas kolmemõõtmeline ruum paberil kahemõõtmeliseks tõlgitakse, on tehnika. Üldse olevat kunstnikuks saamine suur trenn ja õppimine, enne kui arendada oma isikupärast talenti. Isa juhendamisel joonistasin oma elu kaks esimest natüürmordi ja kolm loodusvaate akvarelli ning viisin need kursusele pääsemiseks hindamisele. Eneselegi ootamatult sain kohe teisele kursusele. Vähe sellest, alguses ei uskunud keegi, et need on tegelikult minu elu esimesed joonistused. Mul õnnestus siiski selgitada, et soovin alustada esimesel kursusel.

Aga ometigi teist ei saanud arheoloogi. Miks küll?

Ma käisin küll kaks aastat ettevalmistuskursustel ära, kuid siis sain aru, et arheoloogidele õpetatakse palju nn punaseid aineid. Teadmine, et ma pean seda hakkama õppima, ei olnud mulle meelepärane. Ma alguses arvasin, et ma ei saa ERKIsse üldse sisse, sest väga paljud õpilased on pidanud mitu korda enne proovima, kui neid vastu võetakse. Ometigi sain plaksti! esimese korraga ERKIsse sisse. Ma ei tahtnud kunstnikuks saada, aga ma astusin kunstiülikooli sellepärast, et minu meelest oli see kõige vabam ja vastuvõetavam keskkond ja mul oli seal palju sõpru.

Kuigi ERKIs õppides sain küll palju kunstnikutrenni, jäi mul ikkagi puudu mentaalsest arengust ja haridusest. Ehk siis ajaloost ja filosoofiast. Kuna minu paljud sõbrad õppisid Tartu Ülikoolis, siis käisin neil nädalavahetusel külas. Seejuures viibisin palju kirjandusmuuseumis ja Eesti Rahva Muuseumis. Samuti meeldis mulle lugeda soomlaste vanu raamatuid soomeugrilaste maailmapildi sümbolite tähendusest, suure huviga lugesin vene autorite uurimusi, mis rääkisid hantidest, mansidest ja teistest soome-ugri rahvastest ja nende uskumustest. Ma poleks muidu aru saanud, mida tähendavad näiteks karupeied, saamitrummid ja ornamendid, kui ma oleksin vaid piirdunud arheoloogilistel kaevamistel osalemisega.

Kärt Summatavet. Ülar Linnuste foto.

Mil viisil saab kunstnik avada soome-ugri maailma?

Juba esimese kursuse järel käisin ekspeditsioonil manside juures, kus ma omandasin tõeliselt aupakliku suhtumise ühe väga huvitava põhjarahva pärimuskultuuri. Seejärel käisime Kaljo Pölluga Karjala kaljujooniseid kopeerimas ja Kalevalas suurte karjala laulikute jälgi uurimas. Ajal, mil Sõktõvkaris toimus rahvusvaheline fennougristika kongress, olin juba üsna hästi varustatud teadmiselega, mis on soome-ugri mütoloogiline maailmapilt ja kuidas see avaldub rahvaloomingus. Kui ma kunstnikuna portreeterin inimest, siis näeme teda alguses kui kolmemõõtmelist objekti, kuid tegelikult on neid mõõtmeid palju rohkem. Midagi toimub ka tema sees. Kui teed temast portreed, siis sa ei joonista mitte ainult tema näojooni, vaid hea kunstnik paneb teosesse ka

inimese olemuse. Midagi sellele inimesele olemuslikku, mida on muidu võimatu sõnastada. Näiteks kui uurida rahvalaulikut, siis ta laulab, aga räägib ka lugusid, usub millessegi, oskab käsitööd. Seevastu teaduses on kõik inimese oskused justkui tükeldatud erinevateks teemadeks. Olemas on nii rahvaluule, rahvakunst, töökultuur ja usundiline aspekt. Lisaks peab teadlane kindlale allikale toetuma, ent kunstnik ei pea olemasolevat kultuurinähtust kopeerima, vaid võib ka oma kujutlusvõimet ja teadmisi üheskoos kasutada. Kunstnikuna ma näen seda tervikut, mis on kultuuris sees. Kui ma hakkan midagi looma, siis ma ei mõtle endale kavandit valmis. Ma olen endasse nii palju soome-ugri materjali ammutanud, et ma hakkan jälgima, kuhu paberi peal mu pliiats või ehet valmistades tööriist jookseb. Siis mul tekivad mingid mõtted ja ma kuulan loomeprotsessi ajal minu sees tekkinud lugu. Portreteerin seda pärandit, süvenen loomeprotsessi, ja mulle meeldib erinevaid folklooritasandeid omavahel kokku siduda. Kui ma kõrvutan lapsepõlves varem kuulnud folkloori nende lugudega, mida ma olen lugenud ja intervjuueerinud, siis need moodustavadki üheskoos mu teadmiste välja. Nendest väljaosadest ja detailidest hakkan kokku sõlmima mingit lugu ja mul läheb endal hästi põnevaks.

Kuidas Te iseloomustaksite oma töid võrreldes teiste kunstnikega, nagu Kristjan Raud või Kaljo Põllu, kes on samuti soome-ugri teemat käsitlenud?

Kui Kristjan Raud lõi oma nägemuse põhjal müütiliste tegelaste ürgkuju, siis Kaljo Põllu tegi nähtavaks ürgse ja arhetüüpse maailmataju. Mina aga olen loonud teatud kujundite keele. Ma kõnelen märkide keeles. Minu tööd ei kujuta kedagi argises tegevuses, kuid nad tähistavad teatud olemuslikke süvaseisundeid. Mu looming ei ole millegi nähtavaks kirjeldamiseks. Need on igavikulised sümbolid ja lood, mis on lihtsustatud märgid, mis võivad koosneda väga paljudest detailidest ja annavad edasi nii elamusi kui ka n-ö mee- ja mõttemustreid.

Kas läbi erinevate tõlgenduste on ka kunstnikuks olemise tähendus ajas muutnud?

Kui Kristjan Raud ja Ants Laikmaa said ligi sada aastat tagasi Düsseldorfis sõpradeks ja muretsesid Eesti ajaloo ja eestlaste kehva olukorra üle, siis nad õppisid kunsti nimel kõiki mugavusi ohverdama. See oli aeg, kui kunstnikuks õppimine tähendas seda, et sa ohverdasi kogu oma isikliku elu. Sada aastat tagasi tähendas kunstnikuks olemine seda, et sa ohverdasi oma argise elu. Kristjan Raud oli ligi kuuekümnene, kui ta abiellus ja sai lapsed. Ta elas kunstile. Näiteks Raud ja Laikmaa olid valmis nälgima ja viletsates oludes elama, peaasi, et saaksid kunsti õppida ja oma teoseid luua. Missioonitunne toona oli nii teistsugune. Meie oleme aga praegusel ajal egoistid ja vaimselt vaesed

inimesed. Kui Kristjan Raud ja Ants Laikmaa tulid välismaalt tagasi Eestisse, siis nad hakkasid kunstist ja rahvakunstist professionaalsete kunstnikena eesti keeles kõnelema. Selgitasid eestlastele, miks kunst on oluline ning neil olid oma kunstiõpilased, keda nad õpetasid, viisid küladesse inspiratsiooni koguma, aga ka ERMi kogudesse päästma vana rahvakunsti, mis osutas eestlaste vanale kunstiaandele, maitsele ja värvitunnetusele. Meeste ja naiste käsitöötraditsioonid olid sada aastat tagasi väga kiiresti hävimas ning eestlased võtsid koduses majapidamises omaks manufaktuuride toodangu, kuna see oli moeasi.

Hiljem töötasid Raud ja Laikmaa ühes Oskar Kallasega välja nõuded, kuidas ja mida hävimas olevatest asjadest korjata. Kui nad ei oleks seda teinud, siis meil ei oleks rikkalikku ERMi kogu, mida praegu igalt poolt maailmast vaatamas käiakse. Me ei teaks üldse, et meie esivanemad olid sellise mõtlemisega ja kui kvaliteetsete oskustega nad olid. Meil poleks kuskilt praegu mustreid kopeerida ega ka neid huvitavaid käsitööpoode, mida kõikjal Eestis kohtab. Kristjan Raud kirjutas kunagi, et väga vähesed üldse suudavad sellesse materjali süveneda. Täitsa arusaadav, miks tänapäeva kunstnikel ei ole kombeks tegeleda soome-ugri teemaga – see nõuab aega, süvenemist, oma isikliku ego ohverdamist, ja see ei ole moodne. Kõik tahaksid teha videoinstallatsioone, aga et sa täidaksid selle video või installatsiooni mingi omapäraga, nagu helilooja Veljo Tormis või graafik Kaljo Põllu, see on juba päris raske ülesanne, ja võtab väga palju aega, enne kui sa oled üldse suuteline seda tegema. Näiteks kui Kristjan Raua ilmus 1935. aastal tema illustatsioonidega eepos “Kalevipoeg”, siis ta oli ligi seitsmekümnene, kui ta sellise tulemuseni jõudis. Ligi paarsada Kalevipoja-teemalist teost valmisid perioodil 1913–1943, kuid suurejoonelised neist kuuluvad tema hilisloomingusse 1930. aastatel. Praegu me oleme tema pildid nii omaks võtnud, öeldes, et selline ongi Kalevipoeg. Tema käsikirju lugedes aga sain teada, et ta ei olnud oma tehtud tööga rahul. Ütleb, et ei ole ikka päris see sügavus ja tunnetus, mis tal oli tekkinud rahvapärimumust ja rahvakunsti uurides, tema arvates need polnud nii jõulised ja ürgse tundega kui oleksid pidanud olema. Me kõik jumaldame teda selle Kalevipoja eest, aga tema ei olnud ikkagi endaga rahul.

Te ennist rääkisite, et kõnelete märkide keeles. Paljusid märke kohtab Teie metallist ehtel. Kas metallil on Teie jaoks ka oluline tähendus?

Kui ma läksin ERKIsse õppima, siis ma spetsialiseerusin metallikunstile, kuna kõiki teisi erialasid oli minu arvates võimalik ise õppida. Kudumist – lähed lihtsalt õpid ära. Nahakunsti – seda ma võin oma ema käest küsida. Joonistada ja maalida ma oskan ning puutööga saan ka kuidagi hakkama. Aga kuidas metallist, sellest kõvast tükist, saab valmis miski, see tundus salapärane nagu

puhas alkeemia, nõiakunst või vana folkloor. Õppisin palju erinevaid tehnikaid. Ehtetegemine – see on tantsimine tule, vee, õhu ning mateeria ja vaimsusega. Läbi metalli töötlemise sa justkui lähed tagasi elu algallikate juurde.

Mida Te seesmiselt kogete, kui lähete loometöö kaudu tagasi algallika juurde? Kas saate esivanemate traditsioonist inspiratsiooni?

Kui ma valmistan ehet, siis see tuleb nagu hingest. Ma elan ehte tegemise ajal niisuguses õnnetundes ja harmoonias, mida tänapäeva argises rutus on raske saavutada. Käsitöö tegemise ajal sa justkui lendad teistele maastikele, kus ei ole argitegelikkust ja raskusi, sa saad hinges ja vaimus ennast kujutada ükskõik kuhu. Aga kuhu ma sa siis lendan? Kuhu minu vaimsus selle tegemise ajal läheb? Ega ma ju kuhugi ära ei lenda, sest kuidas ma siis saan keerulisi tehnilisi võtteid samal ajal järjest teha. Ma istun ju loomise ajal ühes ja samas kohas, käed teevad tööd, kuid ma olen vaba. Ma saan olla seal, kuhu minu kujutlusvõime viib, ja seda ka teistele nähtavaks kujustada.

Mida võiks enda jaoks avastada näituse külastaja Teie kunstiga kokku puutudes?

Kui minu väitekirja lugudega ehted olid rahvusraamatukogus näitusel, siis käisin aeg-ajalt külalisteraamatut lugemas. Nii mehed kui naised kirjutasid sinna: “Olin siin, käisin siin, olin siin päris kaua, mõtlesin.” Ja mina mõtlesin, et mida nad seal mõtlesid. Mõne tuttava käest julgesin küsida ka. Tuli välja, et minu tööd käivitasid mingisuguse sisemise mälu, mis viib lapsepõlve maastikele, mille inimene on tavaelus ära unustanud. Ma saan aru, et nii võis olla naistel, aga et mehed viibisid seal samuti kaua ja mõtlesid – see tuli mulle üllatusena. Sain aru, et nähtu käivitas neis mingisugused protsessid. Ühtäkki mõistsin, et see ongi minu ülesanne, see on kunsti missioon läbi aastatuhandete – muuta nähtamatu nähtavaks.

Kui Te võrdleksite tänast inimest sada aastat tagasi elanud inimesega, siis mis vahet Te neil kahel märkate?

Minu meelest on 21. sajandi inimene sisemiselt hästi vaeseks jäänud. Tema materiaalne keskkond on küll hästi rikas, kuid vaimne pool on väikeseks kahanenud. Kui inimesed on seest vaeseks jäänud, siis tekivad neil mitmesugused probleemid. Näiteks kui ma esmakordselt käisin Soomes, siis imestasin, kuidas neil on nii palju probleeme. Nad tundusid kogu aeg õnnetud ja probleemides olevat. Meil oli sel ajal kõik materiaalses mõttes kehvasti, kuid ikkagi olime siis õnnelikud.

Iga päev me vaatame igasuguseid filme, kus keegi teine on teinud meie eest ära mõtlemise töö, ja me näeme teiste inimeste kujutlusvõime tulemusi. Vanasti käisid külades ringi jutuvestjad ja räägiti palju lugusid. Ma olen tudengite käest küsinud, et mis teiega toimub, kui te kuulate muinasjuttu. Nad ütlevad, et kogu tegevus jookseb nagu film silme eest läbi. See kõik toimub nende endi sees inimese vaimusilmas, kuid filmi puhul toimub looming vaatajast väljaspool, ta elab kaasa teiste poolt loodule ning tunneb ainult seda, mis tema sees teiste poolt tekitatakse. Minu arvates on reaalne elu muutunud hästi vaeseks. Nutiseadmes lihtalt toimub kõik ära ja virtuaalmaailmas on kogu aeg nii huvitav.

Kas võib olla nii, et tänapäeva inimene ei pea enam vanu lugusid huvitavaks? Äkki neil pole noortele miskit õpetada?

Tänapäeva noorel on samuti identiteedi ja maailma mõtestamise vajadus, nagu on olnud inimestel ka aastasadu tagasi. Tänapäeval me vaatame “Troonide mängu” ja “Sõrmuste isandat”, mõtleme, et kui põnev see on. Sama põnev on meie enda folkloor. Nendest filmidest ja erinevatest videomängudest õpivad noored nägema, kuidas oleks õige elada. Meie soome-ugri lugudest tuleb samuti välja see, kuidas on õige ja väärikas elada. Kuidas reaalses elus olla inimene. Kuidas kasvada inimeseks.

Olen õpetanud nii Eestis, Soomes kui ka Hiinas noortele disaineritele ja moekunstnikele, mis mind meie folklooris paelub ja mida olen kaasaegse inimesena soome-ugri kultuurist õppinud. Annan neile ülesandeid ja lugemis-soovitusi, et nad saaksid iseseisvalt mõtelda ja arutleda, mis tähendab olla inimene ja ka raskes olukorras inimeseks jääda. Minu tudengid saavad aru, et folkloor ja pärimus on tegelikult neile huvitav ja vajalik ning seal peituvad tarkuseterad on väga rikkalikud. Kui nad enne ei teadnud sellest palju, siis nüüd on see hakanud neid huvitama. Mõni ütleb isegi, et folkloor on saanud tema lemmiktemaks ja aidanud tal aru saada elu mõttest. Tundub, et nad on saanud õpingute kaudu ka oma vanemate ja vanavanematega mingisuguse erilise kontakti. Mina ei saa neid õpetada, kuidas nad peavad seda tegema, aga ma saan anda esimesed juhtnöörid ja juhatada mõned huvitavad rajad kätte, mida mööda nad ise hakkavad seda maastikku avastama. Ma nimetan seda hingemaastikuks. Need on maastikud, mida oleme saanud kaasa oma perest ja kogukonnast. Isegi kui oleme need lood ja kombat ära unustanud või hakanud rääkima inglise, vene või mõnes muus suure rahva keeles, on nad kuskil hingesügavustes ja mälus olemas.

Miks on Teie arvates oluline tunda huvi oma kultuurilätete vastu? Eriti tänases globaliseerivas maailmas, kus eeldatakse kultuuriliste erisuste kaotamist ja ühtesulamist.

Ma räägin ühe loo. Ükskord ma vaidlesin ühe Euroopa Liidu kultuuriametnikuga, kes kahtles ühe projekti sobivuses Euroopa Liidu väärtushinnangutega. Me viisime Kihnu saarele väga palju erineva taustaga rahvusvahelisi tudengeid, kus oli jaapanlasi, portugallasi, mehhiklasi, hiinlasi, hollandlasi, soomlasi, venelasi ja eestlasi. Palusime neil koguda selle väikese saare traditsioonist inspiratsiooni ning seejärel pidid nad sellest midagi üheskoos looma. Eesmärk oli õppida Kihnu vana kultuuri kaudu paremini tundma nende enda kultuuri detaile, et üksteisele oma kultuurist sarnaseid näiteid tuua. Ametnik oli murelik, kuna tema arvates me tõstisime omaenda kommete ja traditsioonide õpetamise kaudu barjääre eri kultuuride vahel. Ta arvas, et oma kultuuri süvitsi tundmaõppimine kasvatab separatismi, et siit algab meie kultuur ning selle kõrge müüri tagant kellegi teise oma. Euroopa Liidu eesmärk olevat neid barjääre vähendada, mitte aga kasvatada. Selle öeldu peale ma hingasin kümme korda sisse ja välja, sest see tundus mulle nii ootamatu.

Ja mis ma talle siis vastasin. Ma ütlesin, et olukord on hoopis vastupidine. Kui meie oma tudengitele, kes oma kultuurist ja ajaloo eest eriti midagi ei tea, õpetame selle sügavamalt sisu kasvõi natukenegi, siis nad saavad ise hakata oma kultuuri edasi uurima. Seejärel me toome need erinevatest kultuuridest pärit noored omavahel kokku ja nad räägivad üksteisele oma kultuurist. Näiteks sünni-, pulma- või surmarituaalidest. Meie kogemus on see, et kui sa oma kultuuri õpid tundma ja austama, siis sa oled palju tolerantsem ja saad palju paremini aru teisest kultuurist, mis on sinu omast nii palju erinev. Sa oskad hinnata seda, mida sa sealt kuuled ning võrrelda kuuldu oma kultuuriga. Kui sa oma kultuurist aga midagi ei tea ja kuuled teisest, siis just see tõstab barjääre ja sallimatust. Seega: barjäärid kaovad, kui inimene on teadlikum oma taustast ja jagab seda rikkust teistega. Tegelikult inimesed muutuvad siis palju sõbralikumaks ja tolerantsemaks üksteise suhtes. Kui ma olen seest tühi ega tunne oma kultuuri, siis ma olen vaenulik teise suhtes, sest ta tundub mulle ohtlik ja imelik. Ei oska ka sõnastada, mis on temas ohtlikku. Kui ma tean, millised on meie kombed, taust ja ajalugu, ning ma kuulen minust erineva inimese lugu, siis võime näha üldinimlikke väärtusi ja kokkulangevusi. Näiteks ükskord me vaatasime tudengitega filmi matusekommetest. See film näitas, kuidas lahkunu omaksed panevad talle käe otsaette. Selle peale üks hiina üliõpilane ütles mulle, et tema vanaema maeti täpselt sama moodi. Ja siis ka mõnel teisel tekkisid mälestused, mida koos arutati. See tähendab, et

teisel pool maakera elav inimene võib teise kultuuri nähes tähele panna ja aru saada midagi oma kultuurist.

Henri Zeigo

Kärt Summatavet on teenekas õppejõud ja tunnustatud Eesti kunstnik, kelle looming on inspireeritud soome-ugri kultuurist ja maailmatunnetusest. Tema loomingulise väljendusviisi eripäraseks keeleks on eesti ja soome-ugri mütoloogiline maailmapilt, rahvaloominguga seotud igavikulised lood ja sümbolid, mis moodustavad märkide süsteemi, mida kunsti ja disaini kaudu interpreteerida.

Pühendumine soome-ugri algallikate tutvustamisele on toonud Kärt Summatavetile palju tuntuust nii pärandihoidjana, etnograafilise ehtekunsti loojana kui ka mitmete seltside ja organisatsioonide auliikmena. Näiteks Eesti Vabariigi 100. aastapäeval sai Summatavetist ERMi Sõprade Seltsi auliige. Aastal 2008 valiti ta Soome Kalevalaseura välisliikmeks. Ta on pälvinud mitmeid rahvusvahelisi innovatsiooniauhindu. Ta on Eesti Disainerite Liidu juhatuse liige ja tegutseb hinnatud eksperdina rahvusvaheliste akadeemiliste publikatsioonide ja konverentside eelretsensendina, osaleb riiklike programmide ja erinevate teadusasutuste töös.

Kärt Summataveti akadeemiline karjäär on teda viinud õppejõuna Eesti Kunstiakadeemiasse ja Tartu Ülikooli. Ta on kaitsnud kunsti- ja disainialase doktorikraadi Aalto Ülikoolis Soomes-2005. aastal kõrgeima hindega *laudatur* ning pälvinud *Priimustohtori* aunimetuse. Viimastel aastatel õpetab ta Guangdongi Tehnikaülikoolis tööstusdisaini üliõpilasi, samuti on ta õpetanud külalislektorina mitmetes välisülikoolides Soomes, Hiinas, Prantsusmaal, Suurbritannias, Ungaris, Sloveenias, Türgis, Poolas, Kanadas ja Kreekas.

Kärt Summataveti professionaalse loometöö alguseks võib pidada 1986. aastat, kuid juba üliõpilasena osales ta Eesti Riikliku Kunstiinstituudi (ERKI) õppekspeditsioonidel soome-ugri hõimurahvaste juurde (1983 mansid, 1984 karjalased), mille tulemusena valmisid professor Kaljo Põllu õhutusel ekspeditsioonidel osalejate loomingulised ühishävitused, mida on eksponeeritud nii Eestis kui ka välismaal. Arvukate teaduspublikatsioonide ja monograafiate kõrval paistavad silma tema isikuhävitused (37), ta on esinenud rohkem kui sajal ühishävitusel, kuid ka tootearenduse ja innovatsiooniga seotud projektides nii Eestis kui ka välismaal. Ta on loonud hulgaliselt innovaatilisi eksperimente ja teoseid, mis aitavad ka publikul rahvaloomingu ja kultuuripärandi väärtust süvitsi mõista ja kaasaegses kontekstis hinnata.

ABOUT US

Kärt Summatavet opens the way to Finno-Ugric spiritual landscapes and primary sources of her oeuvre by means of symbols

Henri Zeigo's interview with the artist on the eve of her 55th birthday.